

gemeente

SCHIERMONNIKOOG

Uitvoeringsprogramma 2026

Omgevingswet, Openbare Orde en Veiligheid, APV en bijzondere wetten

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	<i>Reikwijdte</i>	3
1.2	<i>Leeswijzer</i>	3
2	Prioriteiten en doelstellingen 2026	4
2.1	<i>Dienstverlening.....</i>	4
2.2	<i>Focus op de grootste risico's</i>	4
2.2.1	Het strijdig gebruik van woningen	5
2.2.2	Brandveiligheid van panden.....	5
2.2.3	Beschermd dorpsgezicht en de overtuinen	5
2.3	<i>Middelhoge prioriteiten.....</i>	6
2.3.1	Verkeerssituatie	6
2.3.2	Horeca-vergunningen en overlast.....	6
2.4	<i>Aanvullende prioriteiten.....</i>	7
2.4.1	Ontbreken van herplant.....	7
2.4.2	Circulaire economie	7
2.4.3	Wadlopers en droogvallers	7
3	Prognose productie en inzet 2026	8
3.1	<i>Productie</i>	8
3.2	<i>Benodigde uren en beschikbare capaciteit.....</i>	8
3.3	<i>Financiële middelen.....</i>	9
3.4	<i>Kwaliteitsborging</i>	9
A.	Bijlage A Raming	10

1 Inleiding

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn voor de gemeente Schiermonnikoog belangrijke instrumenten in het beheer van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De inzet van VTH moet bijdragen aan het bereiken van de beleidsinhoudelijke doelen van de gemeente. Met de vergunningverlening biedt de gemeente inwoners en ondernemers de mogelijkheid om initiatieven te realiseren: bedrijfsactiviteiten te ontwikkelen, waaronder toerisme en recreatie als belangrijke factor, te (ver)bouwen of evenementen te organiseren. Dit nadrukkelijk binnen kaders van de ruimtelijke kwaliteit, (brand)veiligheid, milieukwaliteit, erfgoed, natuur- en landschapsbeheer, gezondheid en leefbaarheid. Daarop wordt toezicht gehouden en waar nodig gehandhaafd.

In het uitvoerings- en handhavingsbeleid (U&H-beleid) 2026 -2029 hebben we als gemeente onze prioriteiten en doelstellingen bepaald. Met deze doelstellingen willen we bijdragen aan het behoud van de kwaliteit van onze leefomgeving. Jaarlijks stellen we een uitvoeringsprogramma op waarin we meer concreet invulling geven aan deze doelstellingen. We bepalen wat we gaan doen om bij te dragen aan de doelstellingen en wat er nodig is om onze wettelijke taken uit te voeren. Dit uitvoeringsprogramma wordt ter vaststelling voorgelegd aan het college van B&W en ter informatie aangeboden aan de raad. In het jaarverslag evalueren we de uitvoering van onze taken en activiteiten, waar nodig passen we onze uitvoering.

1.1 Reikwijdte

Het voorliggende uitvoeringsprogramma heeft betrekking op de VTH-taken op basis van de Omgevingswet en daaraan gelieerde landelijke en lokale wet- en regelgeving: het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), de Wet kwaliteitsborging (Wkb), en /of activiteiten die betrekking hebben op de verordende regels voor de fysieke leefomgeving, de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en bijzondere wetten.

Het voorliggende programma heeft geen betrekking op de inzet bij milieubelastende activiteiten (MBA's) voor wat betreft het basistakenpakket. Uitvoering tot en met voornemen opleggen van een sanctie ligt bij de FUMO. Opleggen van een sanctie gebeurt als dat aan de orde is wel vanuit de gemeente.

Het toezicht op de brandveiligheid is voor de complexere zaken belegd bij de Veiligheidsregio Fryslân (hierna: de Brandweer). Komt het tot inzetten van een handhavingstraject, dan gebeurt dit vanuit de gemeente.

1.2 Leeswijzer

Het uitvoeringsprogramma is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt geschetst waar in de uitvoering de prioriteiten liggen en wat in 2026 in de uitvoering moet worden bereikt. Hoofdstuk 3 is het kernprogramma met daarin de raming en planning van de werkvoorraad en benodigde inzet. Het uitvoeringsprogramma sluit af met de wijze waarop de uitvoering is georganiseerd en de kwaliteit van de uitvoering geborgd.

2 Prioriteiten en doelstellingen 2026

De prioriteiten en doelstellingen voor 2026 zijn afgeleid van de prioriteiten die zijn gesteld in het U&H-beleid 2026-2029. Deze prioriteiten en doelstellingen zijn gebaseerd op de bestuurlijke prioriteiten, de omgevings- en risicoanalyse. Aan de hand van een omgevings- en risicoanalyse (zie bijlage 1. U&H-beleid 2026-2029) zijn prioriteiten gesteld in beleid en uitvoering. Daarbij is vooral gekeken naar risico's voor de ruimtelijke kwaliteit (inpassing, welstand, strijdig gebruik), constructieve veiligheid, en brandveiligheid en brandveilig gebruik.

Voor het uitvoeren van deze prioriteiten gelden een aantal aandachtspunten. Toezicht-capaciteit voor het strijdig gebruik van woningen is beschikbaar gesteld. Deze functie is, op het moment van schrijven, nog vacant. Zolang deze vacature niet wordt ingevuld is dit van invloed op het beschikbare aantal uren om in te zetten voor het strijdig gebruik van woningen en de doelen die zijn gesteld. Op het moment van opstellen van het programma is beperkte BOA-capaciteit beschikbaar, er tevens geen zicht op een structurele invulling van deze capaciteit. Dit is van invloed in de mate waarin uitvoering kan worden gegeven aan de prioriteiten en doelstellingen.

2.1 Dienstverlening

In 2025 is een visie op dienstverlening 'Dienstverlening op peil 2025-2030' vastgesteld. We hebben een dienstverlening die in beweging is, verbindend en waardevol voor iedereen. Persoonlijke service is van belang, onze kleinschalige gemeente kenmerkt door het betrokken en toegankelijke karakter. Vanuit de VTH-taken dragen we bij aan de dienstverleningsdoelstellingen van de gemeente. Dit jaar dragen we daaraan bij door:

- Het voor inwoners verkrijgen van inzicht in de status van hun aanvraag, inclusief een goede vindbaarheid;
- Het optimaliseren van het traject van vergunningverlening op basis van de Omgevingswet, met een snelservice- en ontwikkelformule (passend bij de schaalgrootte van de gemeente Schiermonnikoog);

2.2 Focus op de grootste risico's

Bij de uitvoering van de VTH-taken, worden prioriteiten gesteld. Deze zijn onder meer op basis van een risicoanalyse uitgewerkt en richten zich op strijdig gebruik, illegale bewoning en illegale (ver)bouw binnen het beschermd dorpsgezicht en op constructieve veiligheid en brandveiligheid van bouwwerken. In 2025 is de omgevings- en risicoanalyse op de schaal van de gemeente geactualiseerd. Deze prioriteiten komen in sterke mate overeen met de bestuurlijke ambities binnen de gemeente Schiermonnikoog. Vooral daar waar het gaat over de inzet op strijdig gebruik van woningen, met name ten aanzien van het recreatieve gebruik en illegale bewoningen en behoud van het dorpsgezicht en de overtuinen.

Voor milieu zijn de prioriteiten in gezamenlijkheid vastgesteld door de FUMO en voor brandveiligheid door de Brandweer. In de uitvoering betekent dit dat:

1. De gemeente zorgt voor goede voorlichting via de website, bij vragen van initiatiefnemers, op het moment dat een vooroverleg wordt aangevraagd en in de begeleidende brief bij een verleende vergunning;
2. Bij bouwwerken met de grootste risico's qua brandveiligheid en constructieve veiligheid worden integraal alle details van een aanvraag getoetst, daarop (op verschillende momenten van de bouw) integraal wordt gecontroleerd en waar wordt gehandhaafd.

Dat moet eraan bijdragen dat het naleefgedrag verbetert.

2.2.1 *Het strijdig gebruik van woningen*

De woningvoorraad op Schiermonnikoog is beperkt en er is een krappe woningmarkt. De woonvisie en huisvestingsverordening zijn in 2024 vastgesteld om de woningvoorraad te beschermen en de leefbaarheid voor inwoners op peil te houden.

De prioriteit ligt vooral bij het gebruik van woningen als recreatief verblijf en het hebben van een tweede woning. Ook is er aandacht voor de huisvesting van (tijdelijke) werknemers. Vanuit de VTH-taken dragen we bij aan de bescherming van de woningvoorraad en de leefbaarheid op het eiland door te voorkomen dat het strijdig gebruik verder toeneemt. In 2026 werken we aan:

- Het oppakken van dossiers strijdig gebruik, het aantal mag niet toenemen ten opzichte van de voorraad op 1 januari 2026 (17);
- Het opstellen van een beslisboom en deze integreren in het werkproces, om het onderscheid te kunnen maken tussen het type woning en de handhaving op het oneigenlijk gebruik. Hiermee willen we de handhaving op het oneigenlijk gebruik eenvoudiger maken;
- Het onderzoek naar piekbelasting in huisvesting door seizoenarbeiders verwerken en gebruiken om beleid op te maken.

2.2.2 *Brandveiligheid van panden*

De brandveiligheid van panden is op Schiermonnikoog een belangrijk aandachtspunt, daar waar er gevaar op kan treden voor inwoners en gebruikers en raakt aan hun directe veiligheid en gezondheid. Er is sprake van beperkte toezichtcapaciteit en beoordeling en opvolging vraagt veel tijd. Desondanks is het naleefgedrag over het algemeen goed en dat willen we graag behouden. Voor een veilige leef- en verblijfsomgeving is het immers noodzakelijk dat de panden voldoen aan eisen. In 2026 werken we aan:

- Levensbedreigende situaties worden ten alle tijden direct opgepakt en beëindigd, stilgelegd of een gebruiksstop opgelegd;
- Het aantal panden dat niet voldoet aan de brandveiligheidseisen mag niet toenemen t.o.v. de in 2025 aangetroffen overtredingen;
- Indien niet aan eisen wordt voldaan vindt in alle gevallen een hercontrole plaats direct na de begunstigingstermijn;
- We starten in alle gevallen handhavingstrajecten op bij panden die in 2026 na eerste begunstigingstermijn bij hercontrole niet voldoen aan de brandveiligheidseisen.

2.2.3 *Beschermd dorpsgezicht en de overtuinen*

Het beschermd dorpsgezicht en de karakteristieke overtuinen zijn belangrijke, beeldbepalende elementen van ons eiland. Illegale bouwactiviteiten, sloop van panden of ingrepen in de overtuinen tasten dit unieke beeld aan. De ingrepen zijn vaak onomkeerbaar. Naast nieuwe situaties zijn er ook bestaande situaties waarin het dorpsgezicht en/of de overtuinen zijn aangetast. Het behoud van deze karakteristieke elementen is belangrijk, via informatievoorziening zoals op onze website of via de inspiratiegids proberen we te voorkomen dat er ongewenste situaties ontstaan. Desondanks kunnen we dit niet voorkomen middels preventie, daarom zetten we ons in 2026 door:

- Minimaal één bestaand dossier op te pakken en deze af te handelen, zodat zichtbaar is dat we als gemeente ook actief ingrijpen op bestaande situaties;
- Toezicht door middel van luchtfoto's (beoordeling verandering) en ter plaatse, in geval van illegale situaties grijpen we direct in.
- Verkennen mogelijkheden tot verankeren van inspiratiegids in regelgeving en kaders, om handhaving te bevorderen

De KPI's voor de inzet van VTH bij de realisatie van de hoogste prioriteiten en gemeentelijke opgaven zijn in 2026:

1. De voorraad met dossiers strijdig gebruik is niet toegenomen ten opzichte van 1 januari 2026;
2. Een opgestelde en geïmplementeerde beslisboom t.b.v. handhaving strijdig gebruik;
3. Indien een pand niet voldoet aan de eisen vindt er binnen 2 weken na het einde van de begunstigingstermijn een hercontrole plaats;
4. Voor alle panden die in 2025 niet voldeden aan brandveiligheidseisen is in 2026 een handhavingstraject opgestart;
5. Het verminderen van de illegale sloop, verbouw en/of bouw in het beschermd dorpsgezicht en overtuinen met de helft van de gevallen t.o.v. 2025;

2.3 Middelhoge prioriteiten

2.3.1 Verkeerssituatie

De afgelopen jaren veranderd de verkeerssituatie en is er een toename van auto's op het eiland. Dit hangt samen met (logistieke) bevoorrading van bedrijven in relatie tot het toerisme en in relatie tot bouwactiviteiten. Ook lijkt het aantal vergunningen te zijn toegenomen.

Daarnaast speelt een rol dat de politie over beperkte capaciteit beschikt om te controleren bij de veerhavens en er ook geen boa-capaciteit beschikbaar is om dit te doen. Hierdoor is niet mogelijk om na te gaan welke auto's het eiland verlaten. Om een beter beeld te krijgen van de verkeerssituatie zijn we in 2025 gestart met een onderzoek naar het verkeer op het eiland. De uitkomsten kunnen we gebruiken om in 2026 gericht naar oplossingen te zoeken.

Zolang de boa-capaciteit niet op orde is, zijn er vanuit de VTH-taken beperkte mogelijkheden om bij te dragen. Wat we in 2026 doen:

- Het ontheffingen bestand tegen het licht houden en verouderde ontheffingen intrekken. Ook kijken we naar de ontheffingen die niet in lijn zijn met het beleid en de mogelijkheden om deze in te trekken.

2.3.2 Horeca-vergunningen en overlast

In de dorpskern wordt geregeld overlast ervaren, deze overlast ontstaat met name door bezoek aan de horecagelegenheden. De situaties waarop kan worden gehandhaafd zijn beperkt en het toezicht is moeilijk uitvoerbaar, mede door beperkte capaciteit op het eiland, het ontbreken van boa's op het eiland en de terugtrekkende beweging van de politie.

Problemen richten zich enerzijds in de horecagelegenheden en anderzijds daarbuiten, denk hierbij aan geluidsoverlast op straat. In 2026 zetten we daarom in op:

- Het verkennen van de mogelijkheden om de overlast aan te pakken, in samenwerking met onze partners, en te verkennen welke behoeften hierin zijn.

De KPI's voor de inzet van VTH bij de realisatie van de aanvullende prioriteiten zijn in 2026:

6. Alle verouderde vergunningen voor auto's op het eiland zijn uit het bestand gehaald (onderzoek in 2026 moet uitwijzen om hoeveel vergunningen dit gaat);

7. Behoeft en mogelijkheden in beeld rondom de aanpak van horecaoverlast.

2.4 Aanvullende prioriteiten

2.4.1 Ontbreken van herplant

Uit de risicoanalyse blijkt een hoog risico op het ontbreken van herplant na kan van een boom. Voor een groot deel van de bomen op het eiland geldt een herplantplicht, ook wanneer deze bomen zich op privéterrein bevinden. In 2026 zetten we in op:

- Steekproeven bij vergunningplichtige situaties door toezicht te houden en te controleren op de herplant van een boom. Indien er geen herplant heeft plaatsgevonden wordt de initiatiefnemer gevraagd dit alsnog te doen, waar nodig treden we handhavend op.
- Het informeren van initiatiefnemers over herplantplicht

2.4.2 Circulaire economie

We stimuleren de circulaire initiatieven en sluiten aan bij de circulaire doelstellingen van de Waddeneilanden. Een goede infrastructuur om circulaire sloop mogelijk te maken is van belang. We kijken hoe we hier als gemeente aan bij kunnen dragen. In 2026 zetten we in op:

- Het informeren van inwoners over circulaire sloop-mogelijkheden bij sloopmeldingen;

2.4.3 Wadlopers en droogvallers

Als gemeente hechten we waarde aan de natuur en de Natura 2000 gebieden op het eiland. Deze gebieden vallen onder het beheer van Natuurmonumenten. Als gemeente hebben we hier beperkte bevoegdheden. In 2026 zetten we in op:

- Actieve samenwerking en zetten meldingen door aan het juiste gezag.

De KPI's voor de inzet van VTH bij de realisatie van de aanvullende prioriteiten zijn in 2026:

8. Bij 100 % van de aangevraagde vergunningen voor kap, waarbij een herplantplicht geldt, controleren we of herplant daadwerkelijk heeft plaatsgevonden;
9. Bij 100% van de sloopmeldingen worden inwoners geïnformeerd over circulaire sloopmogelijkheden
10. Alle meldingen van illegale droogvallers en/of illegaal wadlopen zetten we direct door aan Natuurmonumenten.

3 Prognose productie en inzet 2026

3.1 Productie

Onderstaande tabel bevat de raming voor de productie en inzet van VTH in 2026. De raming is gebaseerd op de ervaringen van de afgelopen jaren en op basis van het uitvoerings- en handhavingsbeleid (U&H-beleid). De gedetailleerde versie van de raming staat in bijlage A.

Reguliere werkzaamheden	Realisatie van doelstellingen	Benodigde uren voor het programma
3.190	1.170	4.360

3.2 Benodigde uren en beschikbare capaciteit

De VTH-taken worden uitgevoerd door het team 'Gebruik, Ruimte en Energie', de uitvoering staat echter niet op zichzelf. Er moet voldoende samenspel zijn met andere afdelingen en met de externe partners. In dit hoofdstuk wordt geschetst hoe de uitvoering is georganiseerd en hoe de kwaliteit van de uitvoering wordt geborgd.

De formatie voor de uitvoering van de VTH-taken is als volgt. Voor één fte wordt uitgegaan van 1350 productieve uren. In onderstaande tabel is de formatie, inclusief de bezetbaarheid voor het uitvoeringsprogramma, weergegeven.

Functie	Aantal medewerkers	Formatie	Inzetbaar voor programma
Teamleider	1	0,45	0
Gebiedsregisseur senior RO	1	1	0,3
Vergunningverlener/gebiedsregisseur	2	1	1
Toezichthouder	1	0,2	0,2
Beleidsmedewerker OOV	1	1	0,35
Beleidsmedewerker Openbare Ruimte	1	1	0,1
Handhavingsjurist	1	1	1
Handhaver	1	0,25	0,25
Handhaver oneigenlijk gebruik	Vacant	0,75	0*
BOA's	Vacant		0
Totaal		6,65	3,2

Bij de inzetbare uren is uitgegaan van 1350 productieve uren in een FTE.

Extra capaciteitsvraag wordt ingevuld door uitbesteding van werkzaamheden. Bij de bezetting is geen rekening gehouden met de inzet van bijvoorbeeld toezicht voor andere afdelingen. Als daar een significante vraag ontstaat, worden daar aparte afspraken over gemaakt.

*De vacature van handhaver oneigenlijk gebruik is, tijdens het opstellen van het uitvoeringsprogramma, nog vacant. Zodra deze vacature wordt ingevuld zal deze vooral invulling krijgen in de inzet op de (doelstellingen rondom) het strijdig gebruik van woningen en kan de inzet op dit onderwerp versterkt worden.

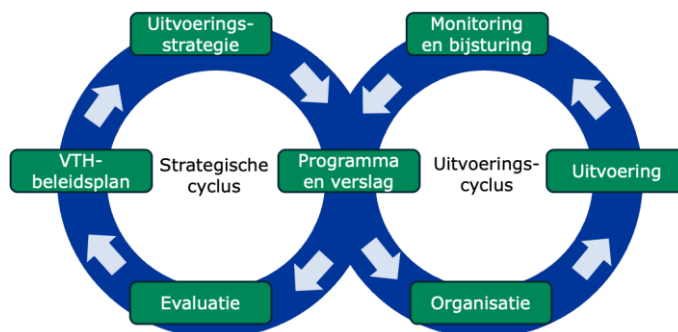

3.3 Financiële middelen

In de programmabegroting zijn de personele kosten en budgetten voor andere kosten die voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving opgenomen.

3.4 Kwaliteitsborging

De basis voor de kwaliteitsborging is de beleids- en uitvoeringscyclus. Belangrijke instrumenten in de uitvoering daarbij zijn – naast het U&H-beleid - het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, de monitoring en bijsturing van de uitvoering en de (jaarlijkse) verslaglegging.

De gemeente voldoet aan de landelijke procescriteria die gelden voor de uitvoering van de VTH-taken in het kader van de Omgevingswet. Met het geactualiseerde beleidsplan en programma is de uitvoering ook de komende jaren weer geborgd. De gemeente zal eens per kwartaal de voortgang van dit programma monitoren en waar nodig bijsturen. Jaarlijks wordt een verslag over het voorgaande jaar en een bijgesteld uitvoeringsprogramma voor het nieuwe jaar opgesteld.

A. Bijlage A Raming

REGULIERE WERKZAAMHEDEN	Aantal	Uren
0. Algemeen		1263
Informatieverstrekking, voorlichting en advies	60	296
Vooroverleg/advies vóór formele aanvraag (concept aanvragen)	25	341
Ondersteunende taken (o.a. administratie)	0	0
Uitvoeringsbeleid	0	0
Bezwaar	7	346
Beroep	5	200
Hoger beroep	1	40
WOO-verzoeken	4	40
Handhaving	41	180
Dwangsom	4	120
Bestuursdwang	0	0
Invordering	0	0
Verzoeken om handhaving	2	60
1. Bouwen		157
Bouwen onder gevolgklasse (GK) 1	25	35
Melding (technische) bouwactiviteit	10	10
Melding verklaring kwaliteitsborger	10	15
Toezicht op werken GK1	5	10
Bouwen van overige bouwwerken		122
Vergunning Wonen cat. I € < 100.000 (eenvoudig)	10	55
Toezicht Wonen cat. I Dakkapel	2	4
Toezicht Wonen cat. I € < 100.000 (eenvoudig)	10	40
Toezicht Wonen cat. II € 100.000 - 1.000.000	2	8
Toezicht Bedrijf cat. II € 100.000 - 1.000.000	2	15
2. Slopen en asbest	36	65
Beoordelen sloopmeldingen en meldingen puinbreken	22	33
Toezicht op sloopwerken waarvoor een sloopmelding is ontvangen	14	32
3. Brandveilig gebruik	45	94,5
Melding brandveiligheid	3	4,5
Toezicht brandveiligheid	42	90
4. Monumenten en archeologie	24	100
Omgevingsvergunning veranderen van monumenten of beschermde stads- of dorpsgezichten	4	20
Toezicht op realisatie van onderhoud, verbouw en sloop van monumenten	20	80
Toezicht monumenten en archeologie	20	78
5. Ruimtelijke ordening	65	1248
Vergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten	28	686
Vergunning voor binnenplanse omgevingsplanactiviteiten	37	562
Toezicht op naleving regels omgevingsplan	26	148
6. Aanleggen weg, kap, reclame en inrit	18	70
Vergunning	8	40
Toezicht	10	30
Totaal voor reguliere werkzaamheden		3.178
Realisatie doelstellingen		1.170
Totaal		4.360
	FTE	3,2

